Výsledek hospodaření a cash Flow

- Praxe si vynutila ve vyspělých tržních ekonomikách vedle informací o majetku a jeho krytí, o výnosech, nákladech a zisku i informace o pohybu peněžních prostředků podniku, o jeho peněžních příjmech a výdajích.

Účetní zisk

- Zisk je jedním ze základních ekonomických pojmů. Počítá se jako rozdíl mezi výnosy a náklady. Dosahování zisku je jeden z cílů fungování podniků a firem; hledání zisku je jednou ze základních charakteristik kapitalismu.
- Ekonomové se obecně shodují, že zisk společnosti či vytvořené bohatství jedince je na volném trhu ukazatelem ekonomické prospěšnosti dané firmy či jedince. Na volném trhu totiž nejvyššího zisku dosahují ty subjekty, které nejlépe uspokojují přání spotřebitelů. Ve smíšené ekonomice to ovšem platit nemusí.
- Je nutno rozlišovat zisk *ekonomický* a zisk *účetní*.

Účetní zisk

- V účetnictví se za zisk považuje kladný výsledek hospodaření, záporný výsledek hospodaření je ztráta. Zjednodušeně lze říci, že tomu odpovídá rozdíl mezi náklady a výnosy. Je to rozdíl mezi celkovým příjmem TR a celkovými explicitními náklady $T_{ex}C$ („tržby – náklady“). Zisk je definován jako kladný rozdíl výnosů a nákladů, které spolu věcně a časově souvisí a jsou v souladu s platnou legislativou. Pokud použijeme všechny náklady a výnosy společnosti, které byly vynaloženy v daném účetním období, pak je výsledkem zisk po zdanění neboli čistý zisk. V účetnictví je zisk vykázán ve výkazu zisku a ztráty (výsledovce). Pokud zvolíme pro klasifikaci druhů zisků výkaz zisku a ztráty v druhovém členění, můžeme za zisk považovat zejména tyto ukazatele:
- GM – gross margin – hrubé rozpětí – obchodní marže – jako rozdíl položek tržby za prodej zboží a náklady vynaložené na prodané zboží
- přidaná hodnota – jedná se o dílčí výsledek, který se vyskytuje ve výkazu zisku a ztráty. Jde o hodnotu přidanou k hodnotě vstupů jejich zpracováním v podniku. Vypočítá se jako součet obchodní marže a výkonů, od kterého odečteme výkonovou spotřebu.

Účetní zisk

- hospodářský výsledek z provozní činnosti – je tvořen rozdílem provozních výnosů a provozních nákladů. Ve výkaze zisku a ztráty je dán součtem přidané hodnoty a ostatních provozních výnosů, od kterého jsou odečteny ostatní provozní náklady. U výrobního podniku jsou jeho podstatnými položkami výkony a výkonová spotřeba, u obchodního podniku pak především položka obchodní marže.
- hospodářský výsledek z finančních operací – je tvořen rozdílem mezi finančními výnosy a finančními náklady
- hospodářský výsledek z mimořádné činnosti – je tvořen rozdílem mezi mimořádnými výnosy a mimořádnými náklady, které vznikají v důsledku operací, jež podnik provádí nepravidelně (nahodile, mimořádně) a týkají se např. mank a přebytků na majetku, škod v důsledku živelních pohrom apod. Je do něj také připočítávána daň z příjmů z mimořádné činnosti.
- hospodářský výsledek za běžnou činnost – jako běžnou činnost chápeme takovou činnost podniku, která není mimořádná. Jedná se tedy o součet hospodářského výsledku z provozní a finanční činnosti, od kterého je odečtena daň z příjmu za běžnou činnost.
- hospodářský výsledek za účetní období – je dán součtem hospodářského výsledku za běžnou činnost a mimořádného hospodářského výsledku.
- hospodářský výsledek před zdaněním – je dán součtem položek daní z příjmů (z běžné činnosti a mimořádné činnosti) a hospodářského výsledku za účetní období
- Pro finanční analýzu a zejména pro hodnocení rentability podniku je někdy výhodné konstruovat ukazatele zisku tak, abychom z analýzy vyloučili nahodilé jevy, které mohou vést ke zkreslení výsledného hodnocení. Tyto ukazatele má smysl konstruovat pouze v případě, že jejich vliv na čistý zisk je podstatný. Může se jednat např. o zisk z prodeje dlouhodobého hmotného majetku konstruovaný jako rozdíl mezi prodejní cenou a zůstatkovou hodnotou prodaného majetku, zisk z prodeje dlouhodobých cenných papírů apod.

Účetní zisk

- V současné době se používají modifikace zisku založené na přičítání nákladových položek k čistému zisku. Jedná se zejména o tyto ukazatele:
- EBITDA earnings before interest, taxes, depreciation, and amortization - zisk před úroky, odpisy a zdaněním
- EBITA earnings before interest, taxes, and amortization - zisk před úroky, odpisy goodwillu a zdaněním
- EBIT earnings before interest and taxes - zisk před úroky a zdaněním
- EBT earnings before taxes - zisk před zdaněním
- EAT earnings after taxes - zisk po zdanění

Pokud bychom chtěli tyto ukazatele určit z našeho výkazu zisků a ztráty, pak musíme postupovat takto:

- Hospodářský výsledek za účetní období (EAT) + daň z příjmů = zisk před zdaněním (EBT) + Nákladové úroky = zisk před úroky a zdaněním (EBIT) + odpisy = zisk před úroky, odpisy a zdaněním (EBITDA)

Ekonomický zisk

Ekonomický zisk

- V ekonomické teorii se mezi náklady počítají i takzvané náklady obětované příležitosti (též nazývané implicitní náklady). Jedná se o výnos, který by ekonomický subjekt (firma, spotřebitel) získal, kdyby úsilí věnoval jiné činnosti, která poskytuje nejvyšší výnos.
- *Firma vlastní 100 000 Kč v hotovosti a bude se rozhodovat, zda je použít na nákup stroje. Explicitním nákladem nákupu stroje bude jeho nákupní cena – 100 000 Kč. Implicitním nákladem (n. obětovaným příležitosti) bude úrok, který firma nezíská, protože použité peníze neuloží do banky (mohlo by se jednat třeba o 8000 Kč ročně při úrokové sazbě 8 % p.a.).*
- Podle tohoto postupu pak definujeme ekonomický zisk, který je rozdílem mezi celkovým příjmem (výnosem) a ekonomickými náklady. Často se lze setkat s tvrzením, že firmy dosahují nulového ekonomického zisku. To neznamená, že by podnikatel strádal, neměl vůbec žádný zisk (účetní zisk), ale že dosahuje právě takového zisku, kterého by dosahoval, kdyby se věnoval své nejvýhodnější alternativě (např. podnikal v jiném oboru).

Chování firmy

- **Zastavení činnosti firmy** – když příjem nepokryje variabilní náklady (VC)
- **Odchod firmy z trhu** – když příjem již delší dobu nepokrývá celkové náklady, tj. FC a VC
- **Rovnováha firmy** – nastane, když se mezní náklady MC rovnají meznímu příjmu MR

Dělení zisku

- Vypočítaný čistý zisk je nezbytné určitým způsobem rozdělit. Musí se z něj odvést daň z příjmů (u FO 15%, PO 19%) Předem stanovená část musí být přidělena do rezervního fondu, a to v případě pokud tento fond nedosáhl zákonem stanovené výše. Teprve ta část zisku, která zbude, se přidělí do ostatních fondů (např. FKSP); dále může být jeho část rozdělena mezi akcionáře formou přiznaných dividend, mezi družstevníky a společníky formou přiznaných podílů na zisku, nebo použita k navýšení základního kapitálu.

Peněžní toky – CASH FLOW

- Praxe si vynutila ve vyspělých tržních ekonomikách vedle informací o majetku a jeho krytí, o výnosech, nákladech a zisku i informace o pohybu peněžních prostředků podniku, o jeho peněžních příjmech a výdajích.

Bilance a Výkaz zisků a ztrát

- Z **bilance (rozvaha**), zachycující stav majetku a kapitálu k určitému okamžiku lze získat informace jen o stavu peněžních prostředků k určitému okamžiku, nikoliv o faktorech, které tento stav ovlivnily, o pohybu peněžních příjmů a výdajů.

Výkaz zisků a ztrát

- **Výkaz zisku a ztrát** (výsledovka) zachycuje různé kategorie výnosů, nákladů a zisku v období jejich vzniku, bez ohledu na to, zda vznikají reálné peněžní příjmy či výdaje.

Příklad

- Podnik zaúčtuje do nákladů odpisy dlouhodobého hmotného majetku i když žádné peněžní výdaje v tomto okamžiku neuskutečňuje.
- ***Nastává tedy obsahový i časový nesoulad mezi náklady a výdaji, výnosy a příjmy, ziskem a stavem peněžních prostředků***.

Příklad

- Podnik může vykazovat vysoké tržby a zisk v účetnictví, ale jeho peněžní příjmy a stav peněz je zcela odlišný. Taková situace je dnes velice častá u podniků, které sice vykazují zisk, ale jedná se o zisk nezaplacený, vázaný v pohledávkách, často i nedobytných.

Zásada

- Pro řízení podniku je nutné sledovat podnik z hlediska nákladů a výnosů, zisku, ale také z hlediska platební schopnosti – příjmů a výdajů a peněžních prostředků.
- Pokud podnik vykazuje zisk, ale není schopen delší dobu hradit své závazky, nemůže jako takový déle fungovat.

Zásada

- Růst či pokles zisku ještě neznamená růst či pokles peněžních prostředků podniku v hotovosti či v bance.
- Značný význam peněžních toků pro konkrétní finanční řízení a rozhodování vede k tomu, že se v některých zemích vyžaduje sestavování CASH-FLOW vedle bilance a výkazu zisků a ztrát.

Povinnost sestavovat CASH FLOW

- V ČR je přehled o peněžních tocích součástí příloh k účetní závěrce pro podnikatele, kteří **podléhají povinnému auditu.**

CASH FLOW - definice

- ***C*ASH-FLOW *je možné charakterizovat jako pohyb peněžních prostředků (jejich přírůstek a úbytek) podniku za určité období v souvislosti s jeho ekonomickou činností.***
- ***CASH-FLOW tedy charakterizuje změnu stavu peněžních prostředků podniku za určité období (zpravidla 1 rok) a zejména příčiny této změny.***

Obecně platí

- Příjmy
- • pokles aktiv
- • růst pasiv
- • zisk před zdaněním
- • odpisy
- • prodej akciového kapitálu

Výdaje

- zvýšení aktiv
- pokles pasiv
- ztráta
- vyplacené dividendy
- nákup akciového kapitálu

Rozlišujeme CASH FLOW

- z provozní činnosti
- Z investiční činnosti
- Z finanční činnosti
- Celkem

Přímá a nepřímá metoda výpočtu

- Přímá,sledování příjmů a výdajů podniku za dané období
- Nepřímá, pomocí transformace zisku do pohybu peněžních prostředků a následnými úpravami o další pohyby peněžních prostředků v souvislosti se změnami majetku a kapitálu. V praxi se používá tento způsob.

Nepřímý způsob výpočtu

- + zisk běžného období (po úhradě úroků a zdanění)
- + odpisy (snížily vykazovaný zisk, protože nejsou peněžní výdaj, musí se k zisku připočítat)
- + jiné náklady, nevyvolávající pohyb peněz (rezervy na mzdy na dovolenou, na opravy)
- - výnosy, které nevyvolávají pohyb peněz (zvýšily zisk – př. zúčtování předem přijatého nájemného do výnosů)
- **CASH FLOW ZE SAMOFINANCOVÁNÍ**

CASH FLOW z provozní činnosti

- + úbytek pohledávek
- - přírůstek pohledávek
- + úbytek nakoupených krátkodobých cenných papírů
- - přírůstek nakoupených krátkodobých cenných papírů
- + úbytek zásob
- - přírůstek zásob
- + přírůstek krátkodobých dluhů
- - úbytek krátkodobých dluhů

CASH FLOW z Investiční činnosti

- \+ úbytek dlouhodobého (fixního) hmotného majetku
- \- přírůstek dlouhodobého (fixního) hmotného majetku
- \+ úbytek nakoupených akcií a dluhopisů
- \- přírůstek nakoupených akcií a dluhopisů

CASH FLOW z finanční činnosti

- \+ přírůstek dlouhodobých závazků
- \- úbytek dlouhodobých závazků
- \+ přírůstek vlastního kapitálu z titulu emise akcií
- \- výplata dividend

Příklad výpočtu, údaje z bilance

Aktiva	1998	1999
Peněžní prostředky	10	5
Krátkodobé CP	25	15
Pohledávky	15	20
Zásoby	25	35
DM v PC	150	175
Oprávky k DM	-40	-50
ZC DM	110	125
Aktiva celkem	185	200

Pokračování

- Pasiva
- Krátkodobé závazky 25 16
- Jiné krátkodobé záv. 10 14
- Dlouhodobé závazky 60 70
- Prioritní akcie 10 10
- Kmenové akcie 50 50
- Nerozdělený zisk 30 40
- Pasiva celkem 185 200
- Zisk po zdanění 12, odpisy 10, vyplacené dividendy 2

Řešení

1. Zisk po zdanění
2. Odpisy

CASH FLOW ze samofinancování

3. pohledávky
4. zásoby
5. Závazky
6. Jiné krátkodobé závazky
7. Krátkodobé CP

CASH FLOW z provozní činnosti

8. Dlouhodobý majetek

CASH FLOW z investiční činnosti

Pokračování řešení

9. Dlouhodobé závazky
10. Vyplacené dividendy

CASH FLOW z finanční činnosti

CASH FLOW celkem

Závěr

- Celkový pokles peněžních prostředků byl způsoben:
- - růstem peněžních příjmů v návaznosti na samofinancování + 22 mil.
- - poklesem peněžních příjmů oběžného majetku - 10 mil.
- - poklesem peněžních příjmů se změnami dlouhodobého majetku - 25 mil.
- - růstem peněžních příjmů z finanční činnosti + 8 mil.

celkem - 5 mil.